

תרגום מאמר שנכתב ע"י נתן (Niutek) אלדר אדלר ופורסם בכרך 3, עמוד 67 עד עמוד 69 בספר "יהודי ביאלייסטוק" בשנת 2000.

עריכת הספר בוצעה ע"י: פרופסור אדם צ'סלאב דוברונסקי'

הוצא ע"י הוצאה "Offset-Print", רחוב ברונייבסק 14, ביאלייסטוק, פולין.

מומן ע"י: ארגון להיסטוריה של פולין בבייאלייסטוק, חברת בנייה "Wersal Podlaski", עירית ביאלייסטוק ומර אהוד ברונייצקי.

קרירה צבאית

בשנת 1931/32 התחלתי כיתה א' בגימנסיה עברית בבייאלייסטוק ברחוב סינקייביצה 79 (Sienkiewicza)

עד פרוץ מלחמת העולם השנייה הספקתי לסייע 4 כיתות בגימנסיה העברית עם כניסה הצבא האדום לביאלייסטוק ב-1939 והעכרת ללימוד בגימנסיה דרוזקון שהייתה בבניין הסמוך ממש על יד בניין המגורים שלנו. בגימנסיה דרוזקון שפת הלימודים הייתה פולנית, חיליקית רוסית וקצת יידיש. עברית לא הייתה קיימת בגימנסיה זו.

ב-15 ביוני 1941 נסעת למחנה קיז בדרוסקוני. לאחר פרוץ המלחמה כבר לא חזרתי לביאלייסטוק לאימא של ואחותי. הייתה אז בקורס בן 14.5. את לימודי המשכתי בקורס אחד בבית ספר יסודי (10 כיתות). את תעודת סיום הלימודים (מין תעודה בגרות) קיבלתי בקיז 1943. לאחר מכן גויסתי לצבא האדום, עברתי בית ספר לקציני לטיסים ת על נשא זה דבר כבר אח' פנהס אדלר בעדות שלו.

בדרגת סגן טייס השתתפתי בקרבות נגד גרנים ובנובמבר 1945 הצלחנו אח' ואני לברוח מסיבות ידועות מברית המועצות למערב.

לאחר נישואינו אח' ביולי 1946 החלטתי להגיע לפולטינה גם אם נדרש להגיע בדרך לא לגאליה וזה דרך איטליה. על מנת להשיג מטרה זו הצטרמתי לתנועה אצ"ל. האמנתי בך שנסויו בזמן המלחמה ובמיוחד היומי טייס היה לעזור לקבוצות הלוחמות וחולמות על הקמת המדינה היהודית. במשך שנים חדשניים התאמנתי במחנה מיוחד למתנדבים בצפון איטליה. למלן הנציגים מפלטינה הצליחו לרכוש מסוחרים איטלקיים אניות אמריקאיות ישנה "Nadgewood" ובה הכניסו פי 3 אנשים מהם שניתן היה להכנס. וכך יצאו לדרך "لארץ המובטחת" וזאת בתקופה שלא נטבע בדרך עקב משקל יתר או נפוץ ע"י בריטים.

לאחר מספר שבועות, כאשר היינו מiad רעבים וקפואים הגיענו לחיפה וזה ביום כאשר המון אנשים נשלחו ע"י הבריטים למחנה בעתלית. אני היה בין אלה שהצליחו לברוח לבריטים והגעתי לנמל חיפה. במקומם נרשמתי לטכניון. במקביל נרשמתי לתנועת לח"י של יאיר שטרן שבראשה עמד יצחק שמיר (Jeziernicki), שאף הוא היה בוגר גימנסיה עברית בבייאלייסטוק והוא גם תלמיד של אבי. שמיר לאחר הרבה שנים היה ראש ממשלת ישראל.

קובץ שלנו של לוחמים שהגיעו מחוץ לארץ לא הייתה אהודה בין הלוחמים הישראלים.

בשנת 1948, يوم לפני הכרזת עצמאות ישראל התאחדה תנועת לח"י עם צה"ל. היו שם גם יחידות ראשונות של טיסים אליהם נתקבלתי.

במלחמת אכזרית ב-1948 יצא לנו להילחם נגד 7 ארצות ערביות, בלי מספיק נשק ועם כמות מינימלית של חילים. בקרבות אלה נפלו הרבה חברות צעירים, כ-7,000 הרוגים, ו-30,000 פצועים.

כךzin טיס השתתפתי לאחר מכן במלחמות השחרור, בתעלת סואץ ב-1956, במלחמת ששת הימים ב-1967, במלחמת יום כיפור ב-1973, במלחמת לבנון ב-1983.

בשנת 1956 נלחמנו עם צרפתים והייתי אחראי על 6 טיסות. לאחר מלחמה זו נשלחתי כנספה מטעם חיל אויר למערב אירופה. בין המלחמות עבדתי בצרפת, גרמניה, איטליה, הולנד ומדינות אחרות. בתקופות אלה ישמננו והיינו שותפים בתכניות אשר אפשרו למדיינת ישראל ליצור חיל אויר הכי טוב בעולם וכל זה בזכות יותר איכות מכונות.

בשנים 1960-64 התאפשר לי ללמוד באוניברסיטת קולומביא בניו יורק, ארה"ב בה סיימתי בהצטיינות תואר מスター מדעים בהנדסת תעשייה.

לפני מלחמת יום כיפור ב-1973 גויסתי בדרגת סגן אלוף. יצרתי עם כמה חברים בית חרושת לחיל חילוף למטוסים. במשך תקופה ארוכה הייתי נציג של חברת General Electric וחברות בינלאומיות אחרות.

רק ב-1992 בגיל 66 השחררתי ממילואים לפנסיה ולמנוחה. אחרי 50 שנה בשירות הצבאי בישראל, מזה שנתיים עברו פולין. כפנסיון אני בקשר תמידי עם מוסדות הדואגים לעוצמתה של מדינת ישראל. חשוב להוסיף שב-1957 התחרנתי ואני אבא של שתי בנות נשואות ו-3 נכדים.

בשנת 1997 ביקרתי בפולין במשך 10 ימים.

נתן (Niutek) אלדר אדלר